

N e l a.

Spisal Vojeslav Molè.

oja sestra je bila.

Velike modre oči je imela, fin, droben nos, ustnice tanke, lahko zaokrožene, kakršne je videti pri ljudeh, ki so polni sladkega, tajnega hrepenenja; bile so polne krvi, vse rdeče kakor narezano granatno jabolko. Njeni lasje so bili plavi kakor lan, da so se zdeli v solnčnem blesku vsi zlati, bili so gosti in so ji obdajali obraz, kakor obdaja žitno klasje velik cvetoč mak.

Bila je visoka, stasita; grudi so ji bile polne in roke majhne in bele, sanjavo bele, kakor da so ustvarjene za to, da trgajo v poletnih večerih po vrtovih same rože in jih stavijo v vitke, snežno-bele vaze.

Ob večerih, ko je posedala sama pri klavirju in je prihajal skozi odprto okno svež zrak in so blestele velike, svetle zvezde, takrat se je vdajala svojim sanjam in živela samo njim in v njih.

Ali ste jo poznali? Da, gotovo. Ko je šla po mestnih ulicah vsa tiha, a polna mladosti in življenja, ali ste videli, kako so se ljudje ustavljali in ji sledili z občudujočimi pogledi? A približal se ji ni nihče. Vedeli so, da so zanje prenizki, da ne doseže nihče njenih sanj, vedeli so, da so zanje preveč prazni.

In tako je živela sama s svojim hrepenenjem. Tako cveto v sivih, gorskih skalah čudokrasne planinske rože same, brez drugov, srkajo vase ves kras solnca in neba, vse barve, vse zvoke, vso toploto, cveto — in venejo.

Tudi Nela je zvenila. Lani jo je napadla bolezen in potem je hiralala in hiralala in to pomlad je umrla.

Jutro je bilo jasno, solnčno, polno opojnega pomladanskega vonja. Okno je bilo odprto in skozi se je videlo na ves oni sneg, ki pokriva spomladi sadno drevje in lahno rdi pod solnčnimi poljubi. Španski bezeg je dehtel pod oknom in kraj njega so se vzpenjale velike rdeče rože po zidu do podboja.

Nela je ležala v svoji postelji in strmela ven v razkošno vesno. Onemoglo so ležale njene lepe roke na odeji in ravno tako onemogel

in truden je bil nasmeh, ki se ji je zibal na nenaravno rdečih ustnih. Lasje so ji bili razpleteni in so se ulivali kakor zlato snopje po belih rjuhah.

Prinesel sem ji bil navsezgodaj šopek velikih krvavordečih rož, ki jih je tako zelo ljubila, in jih postavil v kristalno čašo na njeno omarico kraj postelje. Sedaj se je ozrla nanje in se iznova nasmehnila.

„Rože, rože,“ je začela s šibkim glasom, „ah, kako jih ljubim! Tako tihe so, kakor sem bila jaz v svojem življenju. Vzcveto, se razvijajo, se vzpenjajo kvišku in potem onemorejo. Samo onega hrepenenja nimajo, ki sem ga imela jaz, onih sanj, v katerih sem živela in ki so mi bile ves svet. Preveč sem se oddalila od ljudi, bila sem Odisej, ki je pozabil Itake. In tak Odisej ostane vedno na morju, ki je brez mej in nima bregov.

Kaj vse so bili moji cilji! Sanjala sem o velikem solnčnem dnevu, ki pride nekdanj. Lepo jasno jutro bo v vročem poletju, žito se bo zibalo v rahlem vetru, mak bo žarel, nekje v lesu bo pel cel zbor ptičev — in takrat pride pome lep mož in me povede s sabo k morju. V belo ladjo se vkrcava in odploveva daleč na smejoče se morje; on bo stal pri krmilu in varno vodil ladjo. In ko pride večer, priploveva v tih pristan, zvezde bodo žarele na nebu in on mi bo govoril in govoril. Vso mojo dušo bo umel, vse moje hrepenenje in ves svet, ki sem si ga sesanjala, mi uresniči. Mož bo, junak brez strahu in bojazni . . .

Veš, kaj sem sanjala, ko sem posedala ob večerih pri klavirju in zrla ven na širno polje, polno vzduha in vonja po zemlji? O dnevih, ko postanem mati. Lepe otroške oči bodo zrle vame in jaz jim bom pravila o kraljih iz davnih pravljič, o junakih, ki so šli v brezmejni svet po srečo, o časih, ko ni bilo na zemlji laži in krivice. Vso svojo dušo vlijem v dušo svojega otroka, v njem bom živela dalje in hrepenela brez mej še po svoji smrti. V moč krasote in lepote mora verjeti moj otrok, v silo resnice in poguma . . .

Veš, kaj sem sanjala, ko sem hodila ob solnčnih jutrih po stezah med šumečim žitom in trgala cvetoči mak? O življenju, ki je tako lepo, polno barv in solnca! Kako sem gledala vse to zelenje, brstenje in zorenje! Kaj sem vse čutila pri potokovem šumu, kaj mi je govorilo cvetje, kaj mi je bilo vedro, jasno nebo in sinje, brezmejno morje! Kako mi je vse to polnilo in dvigalo dušo! Bila sem sama šumeče žitno polje, modro, brezoblačno nebo, polno

bleska in barv; bila sem sama ravan, posejana s cvetjem daljnih krajev mojega hrepenenja . . .

Veš, kaj se je budilo v moji duši, ko sem postala včasih v družbi tiha in otožna? Ljubav, ki je ostala prikrita in ni vedel nihče zanj, ker je nisem izdala nikomur. Še sedaj ljubim moža ponesnega in samozavestnega, ki pa ne ve za mojo ljubav. Svojo sveto skrivnost nesem s sabo v grob.

Kakor plapolajoč plamen je bilo moje življenje, a sedaj že ugasuje. In da ugasne še prej, ga pogasijo moje solze . . .” —

Poljubil sem jo na potno čelo in jo tolažil. A s komaj slišnim glasom je odvrnila:

„Ne, ne, saj vem, kako je z mano!”

Odhitel sem na prosto.

Zunaj je bilo pomladno solnčno jutro, nebo se je smejalo, drevje se je smejalo, žito se je že venčalo s klasjem.

Naslonil sem se na staro belo brezo in sem zaihtel.

Potem je prišel večer, ves tih in zlat. Z rdečo lučjo je barvalo solnce daljne griče in stene po sobi. Neline roke so bile takrat še belejše. V okvirju svojih las je bila sedaj res kot mak, ki je povenil sredi med bujnim, zlatim žitom v solnčnem poletju.

In ravno, ko ji je privrel zadnji vzdih iz grudi in so se ji zaprle za večno lepe, sanjave oči, je zapel nekdo zunaj na polju veselo, da je zazvenelo vseokrog in se je trepetaje porazgubil odmev v vzduhu.

Nauk.

Zvezd ne trgaj in bogov ne prosi!
 Kar dosežeš v ravnem polju, kosi,
 a ne dvigaj želje do višin,
 in ne vabi žarkov v mrak globin,
 in ne kliči vesne v zimski sneg,
 ne na skale mirnih sinjih rek:
 tiger bodi ali uzdo nosi,
 a na raj ne trkaj, vanj ne prosi!

Vladimir Levstik.

